

Η απλότητα της γραφής του Τ.Μ.

Ένα μεγάλο λογοτεχνικό προσόν του Τίμου Μωραϊτίνη είναι η απλότητα της γραφής του. Βαθύς γνώστης της ελληνικής γλώσσας αλλά και των ιδιοτροπιών της, δεξιοτέχνης στον χειρισμό της, μπορεί και εκφράζει τον βαθύτερο στοχασμό του με απλότητα και σαφήνεια και απεχθάνεται, όπως φαίνεται άλλωστε σε ολόκληρο το έργο του, την ασάφεια και τη σπαζοκεφαλιά. *«Γράφω ποίηση, έλεγε, δεν φτιάχνω σταυρόλεξα».*

Πολέμιος της ακατανοησίας, κυρίως στην ποίηση, και του ακαταλαβίστικου στίχου, ο Μωραϊτίνης κάνει τη δική του «επανάσταση», χρησιμοποιώντας από πολύ νωρίς τη δημοτική και «μαζεύοντας» τους ατέλειωτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους της εποχής του Παπαρρηγόπουλου και του Παράσχου. Ωστόσο δεν διαλέγει τον εύκολο δρόμο και παραμένει αυστηρά προσηλωμένος στο μέτρο και στην ομοιοκαταληξία, πιστεύοντας επιπρόσθετα ότι προσδίδουν μουσικότητα στη δημιουργία του. Κάθε στίχος του είναι και μία εικόνα, ένα νόημα, ένας στοχασμός και απεχθάνεται τη φλυαρία. Τα λίγα μεγάλα ποιήματά του θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαν έμμετρα παραμύθια ή διηγήματα.

Πολέμιος της σουρεαλιστικής ποίησης και σαρκαστικός, δεν διστάζει να εκφράσει στο ποίημα **ΣΟΥΡΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ** τη σατιρική του άποψη για το λογοτεχνικό αυτό κίνημα που εμφανίστηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

ΣΟΥΡΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΟΥΡΑΝΙΑ αστεροφώτιστα κι' οι νύχτες οι μαβιές,

Πάνω στο άσπρο σύννεφο ένας γραφιάς
Τραβάει δέκα μολυβιές
Και το σταχτί κατεβατό χαλάει της συννεφιάς
Στριφογυρνάει ο λογισμός από καϊμούς κρυφούς.
Περνάει το τραίνο βιαστικά και κάνει φους, φους, φους.
Ωϊμέ κι ' αν έρθη η μάγισσα
Το τζάμι εγώ το ράγισα
Κι ' η πέτρα που δε ράγισε δεν ήταν η χειρότερη
Άσπρη πέτρα ξέξασπρη κι ' απ ' τον ήλιο ξεξασπρότερη.
Στ' αγνάρια σκύβει η Ερατώ που ράβει πατητή
Εκκλησιά μολυβωτή
Μολυβοκαγκελλοπελεκητή
Κι ' ανάμεσα στους ροδιανθούς μια κότα εκακάριζε
Μηδένα προ του τέλους μακάριζε.
Ψηλά ανεβαίνουνε φωνές, δοξολογίες, ύμνοι
Από τις όχθες του Ευφράτη,
Χίλια καντάρια ζάχαρη ερρίζανε στη λίμνη
Αλλ' είχε τότε η ζάχαρη εφτά λεπτά και κάτι
Κι ' απάνω σ' ένα χράμι,
Του Κίτσου η μάννα εκάθητο στην άκρη στο ποτάμι
Και το πετροβολούσε.
Μ' αυτό εκύλαγε αργά
Γιατί δεν ήθελε καυγά
Κι ' αδιάφορο περνούσε
Όπως διαβαίνει κι ' η ζωή κι ' αδιάφορη κυλά
Και εις έτη πολλά.

Αντί άλλης ανάλυσης στο θέμα της απλότητας της γραφής του Τ.Μ.,
παραθέτουμε στη συνέχεια αποσπάσματα κειμένου του διακεκριμένου

ποιητή κ. Ντίνου Χριστιανόπουλου δημοσιευμένο στο portal www.thessalonikiartsandculture.gr την Τρίτη 25 Νοεμβρίου 2014 με τίτλο «Αλαμπουρνέζικα, η γλώσσα των κουλτουριάρηδων», που μας εκφράζει απόλυτα. Πρόκειται για θέσεις που ταυτίζονται με την αντίληψη του Τίμου Μωραϊτίνη για τη σαφήνεια και καθαρότητα της γλώσσας στη λογοτεχνία και κυρίως στην ποίηση.

«Κουλτουριάρηδες είναι οι διανοούμενοι που δίνουν μεγαλύτερη σημασία στη γνώση και την πληροφόρηση και λιγότερη στο αίσθημα και το βίωμα. Ότι έμαθαν ή δεν έμαθαν έχει γι' αυτούς μεγαλύτερη αξία από τη σκέψη. Κουλτουριάρηδες βρίσκονται σ' όλες τις εποχές.

Στην αρχαία Ελλάδα τους κοροϊδεύει πολύ άσχημα ο Αριστοφάνης επειδή χρησιμοποιούσαν πάντα καινούριες και παράξενες λέξεις για να ξιπάσουν τον κόσμο. Και οι σοφιστές ήταν ένα είδος κουλτουριάρηδων της εποχής τους, γιατί έδωσαν πολλή σημασία στη γνώση και όχι στη σωστή κρίση.

Αλλά και παλαιότερα όταν λέγαμε «οι διανοούμενοι» ή «οι άνθρωποι των γραμμάτων» νιώθαμε κάτι σαν δυσφορία και ενόχληση, γιατί καταλαβαίναμε ότι αυτοί οι άνθρωποι είχαν ξεφύγει πολύ από τη ζωή εν ονόματι δήθεν της τέχνης. Αυτοί νομίζανε ότι, επειδή ήτανε άνθρωποι των γραμμάτων, έπρεπε να μιλούν με ειδικό λεξιλόγιο, να καταλαβαίνονται μεταξύ τους, κι ας μην τους καταλαβαίνουν οι άλλοι.

Σε τελική ανάλυση, οι κουλτουριάρηδες είναι ψευτομορφωμένοι. Μόνο ένας ψευτομορφωμένος μπορεί να χρησιμοποιεί λεξιλόγιο που ξιπάζει και ξαφνιάζει, ή να μεταχειρίζεται ωραίες λέξεις και φράσεις για να κάνει εντύπωση, ενώ καταβάθος δεν κατέχει τη γλώσσα και δεν την χρησιμοποιεί σωστά.

Αυτό που σήμερα αποκαλούμε γλώσσα των κουλτουριάρηδων, είναι ένα κουρκούτι από νεόκοπες λέξεις, από ξένες αμετάφραστες λέξεις και από λέξεις παρμένες από διάφορες επιστήμες, λ.χ. «η μεταστοιχείωση της ντεμί νομενκλατούρας».

.....
Από μία άποψη, κι ο ποιητής θα έπρεπε, οποιαδήποτε τεχνοτροπία κι αν ακολουθεί, να γράφει κατά τρόπο κατανοητό, για να μπορεί ο αναγνώστης να τον καταλαβαίνει.

Γιατί, τι να την κάνουμε την οποιαδήποτε ποίηση, όταν έχει κοπεί η γέφυρα της επικοινωνίας; Τι να τα κάνουμε τα ερμητικά ποιήματα, όταν δεν τα καταλαβαίνει κανείς; Κι αφού δεν μας λένε τίποτε, πως είναι δυνατόν να μας συγκινήσουν;

Βέβαια ο ποιητής έχει τη δικαιολογία ότι γράφει για να εκφράσει τον εαυτό του, αν και πάλι θα μπορούσε να πει κανείς ότι ένας ποιητής που εκφράζεται ερήμην του αναγνώστη, τι σόι ποιητής είναι; Και αν ο σουρεαλισμός στην πρώτη φράση το παραξύλωσε, τι να πούμε για τους σημερινούς σουρεαλιστές της αρπακόλας, που γράφουν ότι τους κατέβει; Πάντως ο στοχαστής, επειδή δεν έχει καν τη δικαιολογία της έμπνευσης κι επειδή ο στόχος του είναι η συζήτηση με τον αναγνώστη, δεν θα έπρεπε να είναι ακαταλόγιστος σαν τους μοντέρνους ποιητές.

Κάποιοι ισχυρίζονται πως έτσι εμπλουτίζεται η γλώσσα μας, ενώ η απλότητα και η σαφήνεια διατηρούν τη γλώσσα στάσιμη. Αν όμως ο εμπλουτισμός της γλώσσας, γίνεται αιτία για να θριαμβεύσει η ακατανοησία, μήπως θα έπρεπε να προτιμήσουμε κάποιες φυλές τις Αφρικής που συνεννοούνται μόνο με τριακόσιες λέξεις;».